

GEZGİN SAĞLIĞI

Editörler

Ahmet Rıza ŞAHİN

Selma ATEŞ

Hakan HAKKOYMAZ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayım ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler iznin alınmadan, ticari amaçla kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-605-258-384-5
Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Gezgin Sağlığı
Yayıncı Sertifika No 25465

Editörler Ahmet Rıza ŞAHİN
Selma ATEŞ
Hakan HAKKOYMAZ
Baskı ve Cilt Bizim Dijital Matbaa
Bisac Code MED000000

Yayın Koordinatörü Yasin Dilmen
DOI 10.37609/akya.2168

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

GEZGİN TIBBİ ÖNSÖZÜ:

Geçmişin eski büyük ordularının yerini günümüzün seyyah orduları almıştır. İsmi henüz konulmamış olsa da yeni bir çağ açılmış bulunmaktadır. Bir milyanın üzerinde insan her yıl seyahat ederek bir trilyon dolar üzerinde harcama yapmaktadır. Bu seyahatlerin yarıya yakını gelişmekte olan ülkelere olmaktadır. Gidilen bölgenin coğrafi-sosyoekonomik, folklorik özellikleri, altyapı durumu hastalıkların nitelik ve niceliğini etkilemektedir. Seyyahlar gittiği bölgede ve geçiş güzergahında hastalanabilir, travmaya maruz kalabilir, psikolojik olarak etkilenebilirler. Bazı hastalıklar ise seyahat dönüşünde ortaya çıkabilir.

Seyyahlar farklı geziler planlayabilirler. Her rota ve rotanın içindeki yaşayış kendi riskini içerir. Doğaya ve şartlarına saygı duyarak seçilen bir rota dahi tehlikeleri içinde barındırır. Seyyah'ın çadırını kurduğu yerde esen rüzgarların taşıdığı infrasonik dalgalar ruh halini değiştirebilir, mikroiklim patlamasına maruz kalabilir veya habitatına girdiği zehirli bir yaşam formu hayatını tehdit edebilir. Yürüyerek çöl aşan bir seyyah ile dev buzulların arasındaki büyüleyici uçurumları aşan seyyah farklı hastalıkların hedefindedir. Doğa içindeki bazı sporlarda amatörden profesyonele geçiş sırasında sizi bekleyen tehlikeler değişir.

Gidilen ülkeler, bölgeler bir önleyici sağlık hizmeti gereksinimini beraberinde getirmektedir. Hac, umre gibi kitlesel yer değiştirmeler esnasında da önleyici sağlık hizmetleri ön plana alınır. Ülkemizde açık hava sporlar, kampçılık, seyyahlık giderek benimsenmektedir. Günümüzde seyahat eden kişilerin sağlığını korumayı, teşhis ve tedavisini amaçlayan bir tıp disiplini olarak kabul gören Seyahat Tıbbının bu multi-disipliner yapısı içerisinde enfeksiyon kaynaklı hastalıklar ve acil yardım hizmetleri önemli yer tutmaktadır. Bu kitabı ülkemiz içinde gezginlerin risklerini değerlendirmek ve çözüm aramak amacıyla bir ilk olarak kaleme aldığımızı vurguluyarak siz, değerli okuyucularımıza sunmayı amaçladık.

İÇİNDEKİLER

GEZGİN TIBBİ ÖNSÖZÜ:.....	iii
Bölüm 1 Gezgin Tıbbına Giriş ve Gezi Öncesi Tıbbi Değerlendirme	1
<i>Doktor Öğretim Üyesi Celal KUŞ</i>	
Bölüm 2 Gezgin Sağlığında İyileştirilmiş Su, Sanitasyon ve Hijyen.....	11
<i>Araştırma Görevlisi Dr.Kübra YILDIZ</i>	
Bölüm 3 Gezgin Beslenmesi	23
<i>Uzm. Diyetisyen Mustafa KARAÇAY</i>	
Bölüm 4 Seyahatlerde Beslenme ve Probiyotikler.....	31
<i>Şebnem ÇAKIROĞLU</i>	
Bölüm 5 Gezgin İlk Yardım Çantası.....	41
<i>Doktor Fatih Nazmi YAMAN</i>	
Bölüm 6 Donma, Lokalize Soğuk Yaralanmaları ve Hipotermi.....	59
<i>Doktor Öğretim Üyesi Ali İhsan KİLCİ</i>	
Bölüm 7 Ezilme, Burkulma ve Kesiler.....	67
<i>Doktor Öğretim Üyesi Özlem GÜLER</i>	
Bölüm 8 Mağara, Dalış ve Sualtı Sporlarında Tehlikeler.....	75
<i>Doktor Öğretim Üyesi Tolgahan KURU</i>	
Bölüm 9 Yılan ve Eklem Bacaklı Isırık ve Sokmaları	85
<i>Doktor Öğretim Üyesi Hakan HAKKOYMAZ</i>	
Bölüm 10 Gezginin Ürolojik Hastalıklarında Tanı, Tedavi ve Önleme	97
<i>Doktor Öğretim Üyesi Bülent KATI</i>	
<i>Doktor Öğretim Üyesi Ömer Faruk BORAN</i>	
Bölüm 11 Gezgin Sağlığı ve Psikiyatri	105
<i>Dr. Öğretim Üyesi Abdullah YILDIRIM</i>	
Bölüm 12 Enfeksiyöz Etkenler ve Nörolojik Hastalıklar.....	119
<i>Dr. Öğretim Üyesi Yılmaz İNANÇ</i>	
Bölüm 13 Gezginlerde Görülebilen Konjonktivit Problemleri ve Yönetimi.....	127
<i>Dr. Öğretim Üyesi Abdullah BEYOĞLU</i>	
Bölüm 14 Gezgin İşhali.....	137
<i>Doktor Öğretim Üyesi Selçuk NAZİK</i>	
Bölüm 15 Türkiyede Sıklıkla Görülülen Zoonotik Hastalıklar Epidemiyoloji	147
<i>Doç. Dr. Selma ATEŞ</i>	
<i>Doç. Dr. İbrahim ERAYMAN</i>	
<i>Doktor Öğretim Üyesi BAHAR KANDEMİR</i>	
Bölüm 16 Norovirüs ve Hantavirüsler	157
<i>Prof. Dr. Ekrem KİREÇCİ</i>	

Bölüm 17	Protozoon ve Helmint Enfeksiyonları	167
	<i>Uzm. Dr. Ayşe AKTEMUR</i>	
Bölüm 18	Filaryazis ve Miyazis	177
	<i>Doktor Öğretim Üyesi Ahmet Rıza ŞAHİN</i>	
Bölüm 19	Gezginlerde Kist Hidatik	183
	<i>Doktor Öğretim Üyesi Mehmet Buğra BOZAN</i>	
Bölüm 20	Çocuk Gezginlerin Acil Cerrahi Sorunları	195
	<i>Op. Dr. Dilan ALTINTAŞ URAL</i>	
Bölüm 21	Boğulmalar	211
	<i>Uzm. Dr. Maruf BORAN</i>	
	<i>Dr. Öğr.Üyesi Ömer Faruk BORAN</i>	
Bölüm 22	Seyahat ve Deri Sağlığı	221
	<i>Dr. Öğretim Üyesi Hülya NAZİK</i>	
	<i>Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Kamil MÜLAYİM</i>	
	<i>Doç. Dr. Perihan ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 23	Gezginlerde Analjezik İlaç Kullanımının Temel İlkeleri.....	229
	<i>Doktor Öğretim Üyesi Duygun ALTINTAŞ AYKAN</i>	
Bölüm 24	Gezginlerde İmmünprofilaksi ve Kemoprofilaksi.....	239
	<i>Doktor Öğretim Üyesi Ayşeğül ERDOĞAN</i>	